

Liberala studenter

För några veckor sedan publicerade högerstudenterna en programskrift, som utmärktes av klarhet, saklighet och självständighet i viktiga punkter gentemot det egna partiet. Dessamma gäller i än högre grad den av Sveriges Liberala Studentförbund nu utgivna skriften "Ett liberalt samhälle". Man säger tydligt och bestämt ifrån vad man tycker, man tycker i många stycken något helt annat än den liberala ledningen och, framför allt, man rör sig inte med traditionella fraser utan mening och täckning. In- för aktstycken som dessa båda snuddar vi vid den fantastiska tanken att partiprogrammen, då den unga intelligensen inom alla riktningar tar ledningen, skall bli realistiska och rationella, fria från den bråte av pjoller och plattheter som för närvarande gör så mycket av partideklarationerna löjlige eller menlösa och för vanligt förnuftigt folk kommer dem att te sig som förlegade och genomskinligt bedrägliga fångstmedel.

De liberala studenternas programskrift börjar med en kort principiell analys, som är lika välskriven som genomtänkt. Den politiska striden i vårt land kan inte fastslås det, "rimligen karakteriseras som en kamp mellan oförsonliga ideologier", utvecklingen har medfört att "det i dag är betydligt mer som förenar än som skiljer de demokratiska riktningarna" — "de försök att framhäva ideologiska skillnader, som trots detta görs från de politiska partiernas sida, bidrar i realiteten ytterligare till att klargöra detta faktum". Vad som skiljer partierna är till en viss grad att de företräder skilda, verkliga eller förmenta intressen samt vad som här kallas "attitydskillnader": "den olika betoningen av de konkurrerande önskemålen, liksom de olika attityderna till de vägar som kan begagnas för att nå de eftersträfvade målen". På den sistnämnda punkten blir "de skilda inställningarna till värdet och faran i långtgående samhällsngripanden" av särskild betydelse.

Från detta perspektiv framhäves att frihetsbegreppet varit grundläggande för vad som kallats liberal uppfattning under skilda tider. Men det betonas tillika att de liberala under påverkan från andra riktningar kommit att förstå

den materiella trygghetens värde som grundval för friheten; "motsättningen mellan dessa båda begrepp (trygghetens och frihetens) är till stor del endast skenbar", lyder en utmärkt formulering. Vad som utmärker de liberala i motsättning till socialdemokratin är det klara medvetandet om att "långtgående samhällsngripanden kan sätta friheten i fara", men denna motsättning betraktas inte som en överstiglig klyfta; det bör understrykas, och kunde gärna ha angivits i programmet, att även många socialdemokrater är medvetna om den risk som här finnes. Då de liberala studenterna uttrycker sin övertygelse om "att många av våra synpunkter skall kunna accepteras också av andra politiska riktningar" drar de konsekvensen av sina angrepp på föreställningen om kämpande ideologier och visar den vilja till samarbete med andra demokratiska riktningar som blir naturlig då ideologipropagandans falskhet genomskådas.

Med de konkreta krav som framförs i programmet kan vi i regel instämma; de står vida närmare Dagens Nyheters politiska linje än folkpartibyråkratins. I författningsfrågan föreslås bland annat enkamarsystem, rätt för en tredjedel av riksdagens ledamöter att kräva rådgivande folkomröstning, republikanskt statskick med en av riksdagen vald president, försök till samlingsregering. På varje punkt ges en kort och koncis motivering; i republikfrågan sägs exempelvis att "det måste fastslås, att arvet inte kan få utgöra grundvalen för innehavet av ett offentligt ämbete, allra minst det högsta". Beträffande utrikespolitik och försvar föreslås en omprövning av vår alliansfria politik — utan att förbundet uttalar sig för eller mot anslutning till Atlantpakten — betonande av "vår solidaritet med västerns demokratier" samt en intensiv målforskning för att möjliggöra framställning av svenska atomvapen. Förbundet varnar för sådana illusioner om en snar avspänning som minskar vaktsamheten och nindrar förbättringar i de internationella relationerna, men det tar jämväl avstånd från "den inskränkta och självgoda nationalismen".

Ekonomiskt-socialt innehåller programmet reflexioner och förslag som på en gång

avvisar socialiseringslinjen och uttrycker viljan till fortsatt radikal socialpolitik. "Kra- ven på en socialpolitisk nedrustning bör bestämt avvisas. De nu utgående socialförmå- nerna kan inte anses för hö- ga för ett land med vår lev- nadsstandard." Till de kultur- politiska fordringarna hör kyr- kans skiljande från staten och prästutbildningens avförande från den statliga verksamhe- ten.

Vi hoppas att de unga som skrivit detta program skall be- vara sin självständighet och sin vilja till klarhet och att de inom kort skall bli representa- tiva för liberal svensk politik.